

Natalia Blok

COPIII NOȘTRI

11 martie 2022

Piesă comisionată de Centrul Philip Arnoult
pentru Dezvoltarea Teatrului Internațional (SUA)

Traducere de Raluca Rădulescu
București, aprilie 2022

Familia mea se află acum în Hersonul ocupat. Tata, unchiul, sora, trei fii. Matvei, cel mare, și cei mici: Herman și Tihon.

Orașul Herson a fost ocupat de fasciștii ruși încă din prima zi de război. Luptele s-au dat dinspre Crimeea, au venit dinspre Nikolaev, tancurile au trecut pe Podul Antonov, iar primele rachete și bombe au căzut în suburbiile Hersonului. Rasiștii au ocupat orașul Oleșkî, au ocupat orașul Kahovka, au ocupat satul Tiaghinka, unde l-am născut pe Tihon, cel mai mic dintre băieții mei, și au ocupat orașul Herson.

Cu două săptămâni înainte, îmi scrisese fostul meu soț. Îmi cerea permisiunea de a-i duce pe copii în străinătate. Și el, ca toată lumea, era îngrozit de faptul că Rusia comasa trupe în jurul granițelor cu Ucraina. Am vorbit cu el și l-am lămurit că nu avea nevoie de permisiunea mea. Planul lui era să ajungă cu mașina în Polonia și apoi în Cehia. În afară de băieții mei cei mici, mergea și soția lui cu fiul lor de cinci ani, Lucas.

L-am sunat pe Herman, care tocmai împlinise 13 ani în ianuarie, cu o lună înainte să fie bombardată Ucraina. L-am întrebat dacă au plecat. Herman mi-a spus că Lucas l-a trezit la cinci dimineața și i-a zis: „Pregătește-te!” Au făcut pregătiri de plecare, au făcut bagaje, au împachetat. Pe scurt: nu știu ce s-a întâmplat și nici măcar n-am de gând să întreb, dar tatăl copiilor a decis că e periculos să plece și au rămas acasă.

Foarte proastă decizie. Chiar foarte, foarte proastă. În fiecare zi mă gândesc de ce a făcut-o. Pentru că în prima zi încă se putea pleca cu mașina. Și prietena mea, Marina, și-a dus băiatul la Ujgorod. Cu o mașină. Că în ziua aia trenurile deja nu mai ajungeau în Herson.

Matvei, fiul meu cel mare, stă la sora mea, în Herson. În ziua aia m-a sunat de mai multe ori și mi-a dat sfaturi utile: „Mamă, pune într-un rucsac toate obiectele de valoare, actele, banii, și ia-l cu tine peste tot. Dacă pleci de acasă fără rucsac și casa e bombardată, rămâi fără acte.” El nu avea nicio intenție să plece pentru că are vârsta de mobilizare. Era chiar vesel. Zicea că exploziile erau departe, că la ei în cartier nu sunau alarmele, că subsolul blocului lor era renovat și că deja lipise ferestrele cu scotch. Ok. Mă bucur că e atât de relaxat. Dar când a ajuns atât de mare ca să-mi dea mie sfaturi? Știu că are prieteni din Donbas, și poate că ei i-au dat sfaturile astea, din experiență.

Dar e înspăimântător să ne gândim de ce avem nevoie de asemenea sfaturi. De ce au nevoie copiii noștri de asemenea cunoștințe?

La Kiev, unde mă aflam în acel moment, alarma antiaeriană se auzea clar, subsolul era sinistru și cine putea, fugea din oraș. Cât am stat la coadă la farmacie, l-am sunat pe prietenul meu Dima din Herson. Și Dima era bine dispus, zicea că el aștepta demult războiul, că Ucraina va învinge, că Rusia și-a semnat condamnarea la moarte, și că se va destrăma în câțiva ani, și că are mâncare pentru două luni, și că o va împărți cu Matvei. Asta m-a mai liniștit.

Dar nu pentru mult timp. Probabil că din ziua aia mi-am făcut obiceiul de a verifica dacă Matvei era online când erau și cei mici.

Matvei mi-a scris că mătușa lui e foarte îngrijorată, dar că el e bine. Că au auzit câteva explozii și casa s-a zguduit. Mi-a mai scris că subsolul arăta bine, dar problema era că nu avea decât o singură ieșire, însă crede că ar scăpa, dacă s-ar prăbuși clădirea. Scria de parcă nu era primul război din viața lui, ci al treizeci și unulea.

Eu urmăream tot timpul știrile și am aflat că tancurile se îndreptau spre Herson. L-am sunat pe fiul meu cel mic, Tihon, care are zece ani. El mi-a spus calm, că se aud explozii. L-am întrebat dacă îi e frică. Tihon mi-a răspuns: „De ce să-mi fie frică?”

Ce bine că nu știe de ce sau cum să-i fie frică de explozii. Și cât mi-aș fi dorit să nu fi aflat niciodată.

Seara, am citit pe internet că rușii vor să preia Centrala Nucleară de la Cernobîl. I-am scris lui Matvei. Fiul meu mi-a zis că nu mai sunt radiații și că el se duce la culcare.

Ce bine că e atât de pozitiv și fără griji și că poate dormi, m-am gândit eu! Dar n-a fost atât de simplu. Noaptea următoare, Matvei mi-a trimis un sms că s-a anunțat la știri că la trei dimineața va fi bombardat Kievul și că ar trebui să mă duc la subsol. Și-a mai zis c-a auzit multe explozii, dar erau departe, așa că el n-a vrut să se ducă la subsol. Însă eu m-am dus pentru că alarmele sunau și exploziile erau aproape.

A doua zi, după o noapte nedormită în subsol, i-am sunat pe copii, dar nu am reușit să dau de ei. De niciunul. L-am sunat pe tatăl lor. Nici el nu răspundea. M-am speriat foarte tare și la următoarea alarmă am decis să rămân în baie.

Așa cum eu îmi sunam copiii, mă suna și mama pe mine, din străinătate. Am avut impresia că ea era mult mai stresată ca mine.

I-am sunat din nou pe copii. Le-am scris pe messenger. Faza e că Tihon folosește Viber, Matvei e pe Telegram, iar Herman stă pe Discord. Trei copii, trei universuri diferite. Le-am scris la toți și nu mi-a răspuns niciunul. Toate mesageriile erau mute.

În cele din urmă, l-am prins la telefon pe tatăl lor.

Era calm, a zis că au o pivniță bună, că totul e ok și că de cum vor avea ocazia, o să plece repede din oraș și că o să ia toți copiii. Asta m-a liniștit un pic. Nimeni nu știa atunci că nu va mai fi prea curând nicio ocazie, ci doar moarte și rachete.

Matvei mi-a scris că el s-a hotărât să cumpere țigări, iar sora mea să cumpere de mâncare. Și că vor supraviețui acestui război, și că a văzut doi bărbați cu mitraliere.

A doua zi am plecat din Kiev și am stat în trafic, fără internet, timp de 12 ore. Când m-am conectat din nou, am văzut că Matvei îmi scria că era îngrijorat, că eroii noștri ucraineni mor chiar acum, că el crede că armata noastră va învinge orcile.

Tihon și Herman au dormit în noaptea aia în adăpostul antiaerian. Eu n-am dormit deloc, pentru că eram pe drum și conduceam.

Tihon mi-a spus după acea... petrecere în pijamale că se simțea foarte bine, că era foarte fericit în acel moment. L-am întrebat de ce era atât de fericit și mi-a răspuns: că era încă în viață. Dar mi-a zis toate astea cu o voce foarte fragilă, genul de voce pe care nu aș vrea să o aud niciodată de la copilul meu.

În schimb, Herman, care are 13 ani, era foarte deprimat. Zicea că Putin va învinge, fiindcă ei sunt 140 de milioane, iar noi doar 30. Întotdeauna i-a plăcut matematica și era chiar era într-o clasă intensivă de matematică, unde își dorise foarte mult să ajungă.

Bună știință e matematica, dar noi ne apărăm țara. Voiam să-l cred pe Matvei.

Iar el îmi povestea știrile. Că rușii ar fi luat ucraineni din Herson, i-ar fi băgat în dube și nu se știe unde i-au dus. Că au găsit o mie de militari ucraineni, le-au luat hainele și, deghizați în ucraineni, urma să îi scoată pe oameni din Herson. Apoi Matvei a adăugat optimist că nu era atât de important, principalul era să nu deschidem ușa acelor ruși.

L-am sunat pe Matvei, când am stat la coadă la graniță o zi și-o noapte. Nu aveam internet, dar aveam semnal la telefon. Matvei mi-a zis că rușii au bombardat singurul parc de distracții din oraș și rezerva de apă, că au omorât 30 de băieți de la antitero, iar prietenul lui i-a trimis un filmuleț cu fragmente de cadavre ale localnicilor.

Din nou nu reușeam să dau de copii mei cei mici. Nu reușeam nicicum să iau legătura cu ei. Eram foarte stresată. Îmi imaginam un obuz care cădea pe casa lor.

Eu puteam să fiu oriunde, dar gândul îmi era mereu la Herson. Am citit toate știrile din Herson, unele erau fake-uri, altele erau reale. Cele mai îngrozitoare nici măcar nu erau cele despre bombardamente, ci cele despre lipsa alimentelor din magazine și a medicamentelor din farmacii, și despre femeile din Herson care nășteau în subsoluri.

De fapt, era un filmuleț optimist, înregistrat în subsolul maternității, cu o mulțime de femei în spatele medicului-șef, care zicea că aproape toate au născut și că au mai rămas doar câteva. Și femeile încercau să zâmbească.

În tot acest timp, ocupanții ruși se plimbau prin oraș, trăgeau pe unde le venea, jefuiau magazine și omorau oameni. În Herson, comunicațiile, internetul și rețeaua de telefonie cădeau în mod constant.

Dar citisem despre asta, așa că am încercat să nu-mi fac griji. Prietenul meu din Herson mi-a scris că rușii l-au ucis pe fiul profesorului lui.

Fiecare știre sau mesaj de acest fel mă făcea să iau telefonul și să verific mesageriile celor trei copii ai mei. Unul câte unul, pe rând. Viber. „Tihon a fost online acum patru ore.” Bine, a fost online. Discord. Herman și-a schimbat statusul: „Fac avatare personalizate, dar orașul în care locuiesc e bombardat de Rusia, așa că stau adesea într-un adăpost antiatomic unde nu este internet.” Matvei. Telegram. „A fost online ieri.”

Ieri nu e bine. M-am îngrijorat. Am sunat-o pe sora mea, să-mi spună că totul e în regulă, că toată lumea e în viață și că au ce mânca.

Am ajuns la adăpostul temporar pentru ucraineni. Aici sunt mame cu copii. Iar copiii pun întrebări: „De ce ne bombardează Putin? Mamă, nu e corect, el are o țară mai mare. Ce vrea de la noi? De ce ne ucid? Și dacă cerul Poloniei e închis, unde suntem? Și de ce nu se închide și cerul Ucrainei? Și ce se aude?” Copiii mi-au arătat poze cu ei stând în subsoluri și explicându-mi cât de important e să se ascundă când sună alarma.

Mi-au povestit despre câinele pe care l-au lăsat la vecini pentru că nu-l puteau lua cu ei, copiii și adulții deopotrivă tresar la zgomote puternice. Mamele le-au spus copiilor că tații lor, toți, absolut toți, apără Ucraina cu arma în mână.

Câteva zile mai târziu, Herman mi-a făcut un avatar animat cu steagul ucrainean pe fundal și mi-a zis că va dezvolta un quest.

Matvei a photoshopat niște înscricțiuni cu hate la adresa rusiei.

Tihon zicea doar că totul e bine și că mă iubește.

Ocupanții au preluat Centrul de Detenție din Herson. Cred că mă simt ca acasă în închisoarea mea.

Oamenii din Herson au ieșit la proteste. Am postat pe facebook o fotografie de la un protest. O fată cu o pancartă pe care scria „Putin o are mică.”

Fasciștii ruși au tras într-o mașină în care erau copii, în apropiere de Kahovka. Nu a existat niciun coridor umanitar. Toți copiii mei erau în continuare în Herson. Magazinele erau închise sau goale. Dar uneori se putea cumpăra câte ceva de mâncare. Copiii m-au asigurat că au destulă mâncare. Iar eu făceam supă și mă gândeam că poate ei nu au ce mânca. Și ce foame le-ar putea fi. Mi s-a strâns stomacul, au început să-mi tremure mâinile.

Ucraina a trimis la Herson 16 camioane cu ajutoare umanitare.

Ocupanții nu le-a lăsat să intre în oraș. Și-au parcat camioanele lor cu alimente în piața principală din Herson. Și știți ce au făcut oamenii? Pur și simplu nu s-au dus. Nu s-au dus să ia alimentele muscalilor.